

 โรงพยาบาลท่าแซะ	นโยบาย	
	นโยบายและวิธีปฏิบัติเลขที่ : WI-IC-.....	
เรื่อง : ขออนุญาตแนวปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมใน โรงพยาบาล	แก้ไขครั้งที่.....2.....	
	วันที่ : มกราคม 2565	
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกแผนกที่ให้การ รักษาพยาบาลผู้ป่วยใน รพ.ท่าแซะ	
คณะผู้จัดทำ : ..... (นางสาวจิรวรรณ อินทนา) เลขานุการงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาลท่าแซะ	ผู้อนุมัติ : ..... (นายระติ ชูรักษ์) เกสัชกรชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าแซะ	

นโยบาย

เจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาล จะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล

วิธีปฏิบัติ

สิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลมีการปนเปื้อนด้วยเชื้อก่อโรคและสารพิษ จึงต้องจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีเชื้อก่อโรคและสารพิษน้อยกว่าที่จะเป็นอันตรายต่อผู้ป่วย บุคลากร ญาติผู้ป่วยและประชาชน สิ่งแวดล้อมประกอบด้วย

1. สิ่งมีชีวิต เช่น คน สัตว์ พืช
2. สิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร ทางเดิน สนาม เครื่องมือทางการแพทย์ ของใช้ต่างๆ รวมถึงอากาศและน้ำ

การจัดการเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต (Animate)

คน ได้แก่ ผู้ป่วย บุคลากร ญาติผู้ป่วย บุคคลที่อาจมีโรคติดต่อได้ เช่น ไข้หวัด อีสุกอีใส วัณโรค ฯลฯ ซึ่งไม่ควรอยู่ในโรงพยาบาล บุคลากรควรได้รับการป้องกันโรคติดต่อด้วยวัคซีนอย่างเหมาะสม บุคลากรที่ป่วยด้วยโรคติดต่อไม่ควรปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรคนั้น ผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อควรแยกไว้ เพื่อไม่ให้แพร่เชื้อ ญาติและคนเข้าเยี่ยมที่เป็นโรคติดต่อไม่ควรเข้ามาในโรงพยาบาลและไม่ควรเข้าเยี่ยมผู้ป่วย คนที่ติดโรคได้ง่าย เช่น เด็กเล็ก ไม่ควรเข้าเยี่ยมผู้ป่วย

สัตว์ อาจเป็นพาหะของโรคได้ เช่น สุนัข แมว ไม่ควรมืออยู่ในโรงพยาบาล ส่วนสัตว์พาหะของโรค เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ หนู ฯลฯ ควรกำจัดให้หมด หรือเหลือน้อยที่สุด

การจัดการเกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิต (Inanimate)

1. สิ่งก่อสร้าง และสนาม
2. เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
3. อากาศ
4. น้ำ
5. มูลฝอย

อาคารสถานที่

โรงพยาบาลต้องมีหน่วยงานจัดการอาคารสถานที่เพื่อให้ดูสะอาดและปลอดภัยจากเชื้อก่อโรค โดยเฉพาะ หน่วยทำความสะอาดที่มีหน้าที่ทำงานตามข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยเฉพาะเกี่ยวกับ

1. สถานที่รับผิดชอบ
2. ตารางการทำความสะอาด
3. วิธีการทำความสะอาดพื้นผิว

- สถานที่ทั่วไป

- สถานที่พิเศษ เช่น ห้องแยกโรค หอผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ

- กรณีพิเศษ เช่น มีการหกหล่นของสิ่งที่มีเชื้อโรค (เลือด สารคัดหลั่งอื่นๆ) และระหว่างการระบาดของโรค

4. กรณีที่มีการซ่อม สร้าง อาคารสถานที่ที่ทำให้เกิดฝุ่น จะต้องมีการดูแล เพื่อลดการฟุ้งกระจาย ของเชื้อ

โรค โดยเฉพาะเชื้อรา Aspergillus ด้วยวิธีที่เหมาะสม

การทำความสะอาดพื้นผิวต่างๆ ในโรงพยาบาลต้องทำโดยผู้มีความรู้ ผ่านการอบรม มีเครื่องใช้พร้อมรวมทั้ง น้ำยาทำลายเชื้อ

เครื่องมือ เครื่องใช้

เครื่องมือทางการแพทย์ ทำความสะอาด ทำลายเชื้อ และทำให้ปราศจากเชื้อตามมาตรฐาน เครื่องใช้ส่วนตัว เช่น แก้วน้ำ ชาม ช้อน โตะ แก้ว อี๋ ข้างเตียง ให้ทำความสะอาดธรรมดา ยกเว้นปนเปื้อนด้วยสารคัดหลั่งหรือของ ที่มีเชื้อโรค ให้เช็ดออกให้มากที่สุด แล้วราด/เช็ดด้วยน้ำยาทำลายเชื้อ ก่อนการทำความสะอาดต่อไป

เครื่องนอน ได้แก่ ปลอกหมอน หมอน ผ้าปูเตียง ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว และเสื้อผ้า ให้ซักล้างตามปกติ หรือแบบ ผ้าปนเปื้อนเชื้อโรคตามวิธีปฏิบัติการจัดการผ้า

อากาศ

จัดการให้อากาศถ่ายเทเพื่อสุขภาพและลดการแพร่เชื้อ อาจใช้วิธีการถ่ายเทอากาศตามธรรมชาติ (Natural ventilation) หรือใช้เครื่องกล (Mechanical ventilation) เช่น ใช้พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ

ตามความเหมาะสม

สถานที่ที่ต้องการความสะอาดของอากาศ เช่น ห้องผ่าตัด ใช้เครื่องกรองอากาศกรองอากาศที่จะเข้าห้อง สถานที่ที่ต้องการป้องกันเชื้อโรคออกจากห้อง เช่น ห้องแยกผู้ป่วยโรคติดต่อ ใช้เครื่องกรองอากาศกรองอากาศที่ออกจากห้อง

การหมุนเวียนอากาศภายในห้องต้องจัดตามลักษณะของห้อง เช่น ห้องทำงาน ห้องผู้ป่วย ห้องผ่าตัด ย่อมต้องการอากาศหมุนเวียน (Air change) แตกต่างกัน จึงต้องจัดตั้งเครื่องกล (Mechanical ventilators) เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ เครื่องดูดอากาศออกจากห้อง เพื่อให้ได้อากาศหมุนเวียนตามมาตรฐาน

การเจือจางเชื้อโรคในอากาศ เช่น การดูดอากาศออกจากห้องหรือเข้าในห้อง จะลดความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ การฆ่าเชื้อโรคในอากาศที่นิยมใช้ คือ การใช้รังสีอุลตราไวโอเลต (Ultraviolet irradiation) เพื่อลดปริมาณ

เชื้อไวรัสโรคในอากาศในหอผู้ป่วยโรค หรือห้องปฏิบัติการทางจุลชีววิทยา และใช้ทำลายเชื้อในน้ำยาล้างไต (Dialytic fluid) ไม่แนะนำให้ใช้โดยทั่วไป

น้ำ

น้ำบริโภคต้องมีคุณสมบัติตามกำหนดเกี่ยวกับเชื้อแบคทีเรียและสารเคมีในน้ำ จะทำโดยการต้ม การกลั่น การกรองขึ้นอยู่กับปริมาณที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ และค่าใช้จ่าย

น้ำที่ใช้ล้างเครื่องมือทางการแพทย์ต้องเป็นน้ำสะอาด ไม่มีสารตกตะกอนมากเกินไปที่กำหนด ถ้าใช้สำหรับล้างเครื่องมือที่ทำให้ปราศจากเชื้อแล้วต้องเป็นน้ำกลั่นปราศจากเชื้อ

น้ำอุปโภค โดยเฉพาะน้ำ ที่ใช้ล้างมือบุคลากรต้องเป็นน้ำ ที่ไม่มีการปนเปื้อนแบคทีเรีย จึงต้องดูแลความสะอาด ของท่อ ก๊อกน้ำ ไม่ใช่ผ้าพันหัวก๊อกน้ำเพราะจะเป็นที่สะสมเชื้อโรค

น้ำอุปโภคและบริโภคอาจจะเป็นน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำ จากแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ซึ่งต้องผ่านกระบวนการทำให้ตกตะกอน ลดสารเจือปน และฆ่าเชื้อโรค เช่น การใช้ผงคลอรีนเพื่อให้ได้คุณภาพตามกำหนด

น้ำเสียจากโรงพยาบาลถือว่าเป็นน้ำที่มีสารเคมีอันตรายและมีเชื้อโรค จึงต้องมีระบบจัดการน้ำเสีย ตั้งแต่ แหล่งกำเนิดของน้ำ ได้แก่ อ่าง ระบบท่อ และโรงจัดการน้ำเสีย ที่สามารถทำให้น้ำเสียนั้นตกตะกอนและทำลาย เชื้อโรคก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำเสียที่บำบัดแล้วต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด

มูลฝอย

มูลฝอยจากโรงพยาบาลที่เป็นอันตรายมีมาก จึงต้องจัดเก็บ รวบรวม ขนส่ง และกำจัด ตามมาตรฐาน (ศึกษา เพิ่มเติมในบทการจัดการมูลฝอย)

โดยสรุป การดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลแตกต่างจากสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เพราะสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล มีสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี กัมมันตรังสี ของแหลมคม และเชื้อโรคต่างๆ จึงต้องจัดการอย่างถูกวิธีเพื่อความสะอาดและสุขอนามัย